

Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30794>

Özet

Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri Ölçeği (Social Efficacy and Outcome Expectations Scale), bireylerin sosyal etkileşimlerde başarıyla olma kapasitelerine dair inançları (sosyal yeterlik) ve bu davranışları potansiyel sonuçlarına ilişkin beklentilerini (sonuç beklentileri) ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması, 2017 yılında Fuad Bakioglu ve A. S. Turkum tarafından gerçekleştirilmiş olup, Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik psikometrik özellikler açısından incelenmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısını koruduğunu ve Türk kültürüne uygun, güvenilir bir ölçüm sağladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal yeterlik, sonuç beklentileri, öz yeterlik, sosyal biliş, psikometrik özellikler, uyarlama, eğitim araştırmaları.

Yazarlar

Fuad Bakioglu, A. S. Turkum

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal bağlamlarda belirli görevleri veya etkileşimleri başarıyla yerine getirme yeteneklerine dair kişisel inançları ve bu eylemlerin olası sonuçları değerlendirilmesini sistematik olarak ölçmektir. Bu iki yapı, bireylerin motivasyonunu, hedef belirlemesini ve sosyal davranışları anlamada kritik rol oynamaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, özgün ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlayarak ve böylece Türk akademik ve klinik çevrelerine sosyal yeterlik ve sonuç beklentileri çalışmalarıyla kullanılabilecek geçerli bir araç sunmayı hedeflemiştir. Bu araç, özellikle eğitim ve psikolojik danışmanlık alanlarında sosyal beceri gelişimini ve akademik başarıyı incelemek için önemlidir.

Yapı

Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri Ölçeği, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teori çerçevesinde tanımlanan iki temel yapıyı ele alır: **Sosyal Yeterlik** ve **Sonuç Beklentileri**. Sosyal Yeterlik, bireyin sosyal etkileşimleri başarıyla yönetebileceğine dair inancı ifade ederken; Sonuç Beklentileri, belirli bir davranışın (yeterli ya da yetersiz) ardından ortaya çıkacak ödül veya ceza gibi sonuçların tahmin edilmesini içerir.

Teorik olarak, bu iki bileşen, sosyal davranış ve motivasyonun güçlü belirleyicileridir. Yüksek sosyal yeterliğe sahip bireyler, zorluklarla daha kolay başa çıkarken, olumlu sonuç beklentileri de

bu davranışlar sürdürme motivasyonunu artırır. Ölçek, bu iki boyutun ayrı ayrı ancak ilişkili bir şekilde değerlendirilmesini sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında geçerlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliliğini test etmek amacıyla genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin orijinal iki faktörlü yapısının (Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri) Türk örnekleminde de uygun model uyumu gösterdiğini kanıtlamıştır.

Geçerlik çalışmaları ayrıca, ölçek puanlarının diğer ilgili yapılarla (örneğin, akademik başarı, sosyal kaygı veya genel öz yeterlik) beklenen yönde ilişkili olduğunu gösteren ölçüt bağlantılı geçerlik kanıtlarına da içermektedir. Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıların doğru bir şekilde ölçtüğünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları, uyarlama makalesinde detaylı olarak sunulmuştur. İç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach'ın Alfa** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Bu katsayıların, hem ölçeğin tamamı hem de iki alt boyutu (Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri) için kabul edilebilir düzeyde veya yüksek olduğu rapor edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçekten elde edilen puanların zaman içinde tutarlı olduğunu ve ölçüm hatasının düşük olduğunu işaret eder. Bu durum, ölçeğin hem araştırmaya hem de uygulama bağlamlarında güvenle kullanılabilirliğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal yapısının korunup korunmadığını belirlemek için faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Orijinal ölçeğin faktör yapısını doğrulamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) tercih edilmiştir. Bu analiz sonucunda, iki faktörlü yapının (Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri) Türk kültürüne uyarlanmıştır versiyonda da istatistiksel olarak anlamlı ve iyi uyum gösteren bir model olduğu tespit edilmiştir.

Faktör yükleri incelendiğinde, her bir maddenin ilgili alt faktöre yüksek yük verdiği ve faktörler arasında korelasyonun teorik beklentilerle uyumlu olduğu görülmüştür. Bu durum, ölçeğin yapısal geçerliliğinin güçlü olduğunu ve Sosyal Yeterlik ile Sonuç Beklentileri kavramlarını birbirinden ayırt edebildiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal ölçek genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullanır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim araştırmaları bağlamında genellikle genç yetişkinler veya üniversite öğrencileri.

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir, ancak uyarlama çalışması bağlamında genellikle 18 yaş ve üzeri bireyler.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli üniversitelerin öğrencileri üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup olarak uygulanabilen, öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, sosyal yeterlik, sonuç beklentileri, sosyal beceriler, Cronbach'ın Alfa, psikometri, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağılı E-posta Adresleri: fuadpdr@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe uyarlama 2017 yılında yayınlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için orijinal geliştiriciden ve uyarlama yazarlarından izin alınması gerekebilir. Kullanım ücreti bilgisi kaynaklarda açıkça belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Bakioglu, F., & Turkum, A. S. (2017). Psychometric properties of adaptation of the social efficacy and outcome expectations scale to turkish. *European Journal of Educational Research*, 6(2), 213-223. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.6.2.213>

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyasına aşaşdaki bağlantıdan ulaşılabilir: psychometric-properties-of-the-social-efficacy-and-outcome-expectations-scale-toad.pdf

Sosyal Yeterlik ve Sonuç Beklentileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM